

naročite crveno-smeđe zemlje, koju nalaze na području Ivančice nedaleko spomenutih mjesta. Nakon što se boja osuši, ugrije se

cijela čutura i voskom namaže u svrhu, da ne propušta tekućinu a ujedno i da fiksira naslikane šare.
Vladimir Tkalić.

BIBLIOGRAFSKE BILJEŠKE.

1. Šafařík u svojoj »Geschichte der illirischen u. kroatischen Literatur« na str. 376. u odsjeku »Miscellen« navodi ovaj tiskopis: »Kratek zavjetek zrokov, koje pred nekulikemi letmi jeden vuchen Luteran je szudil zadovolnye, da iz Luterana, Kalvinista y vszakoga krivovernika mora Katolik postati. Vu Zagrebu (um 1746?). 12° Aus Juranić's Notaten«. Taj je tiskopis izišao god. 1742. Doznajemo to iz kompedioznog djela isusovca Jurja Muliha »Poszel Apostolzki« (Zagreb 1742.). Jedan odsjek knjige radi o lutoranima (»Od Znamenya nasse Vere, i Czirkve«; str. 298.—308.), pa tu imade umetak s natpisom »Odgovor vno gem hasznovit« (str. 305.—308.), u kojem se navodi odgovor jednoga superitendenta na pitanje: mogu li lutorani lako i slobodno prelaziti na katoličku vjeru. Na koncu člančića čitamoo ve retke: »Takje odgovoril Lutheranszki Superintendent. Koji odgovor je bil nastampan, i razdelen vu Frankofurtu varassu leta 1664. Vu Tyrnavie pako leta 1698. i leta 1724. A vu Zagrebu vezda leta 1742.« (Spacion. od mene.) U natpisu, što ga navodi Šafařík, bit će ono »mora« štamparska ili pisarska griješka mjesto »more«. Sva je prilika, da je sâm Mulih izdao taj letak.

2. Tako isto držim, da je drugi spis, što ga Šafařík pominje na istoj strani i u istom odsjeku, — a to je: Jur. Muliha Zerczalo pravedno, gdi sze ima iztiritio izpiszanye, kada, kako y zashto Gerchkoga zakona lyudi od ztare kerztich. katol. czirkve y od Rimzkoga Pape jeszu odztupili. Vu Zagrebu 1742. 8°. Aus Juranić's Notaten —

napose izdani ulomak iz pomenutog Muliha djela »Poszel Apostolzki«. Mulih se u tome djelu, kako je pomenuto, opsežno bavi krivovjercima, a naročito o grčko-istočnom raskolu raspravlja pisac u nizu članaka, koji opsežu str. 308.—362. Prvi od tih članaka imade natpis: »Od Rasztanya Czirkve Izhodne, iliti Gerchke od Zahodne, iliti Latinszke, tojeto Rimszke« (str. 308.—320.), i u njem se pripovijeda povijest raskola. Ja držim, da je baš taj članak preštampan u spisu »Zerczalo pravedno«, što ga navodi Šafařík, i da je napose izdan valjada u svrhu propagande.

3. Ako se vojnički vježbovnici također uračunavaju u sportsku literaturu, onda bi se terminus a quo za hrvatsku sportsku književnost morao pomaći za četvrt vijeka naprijed od godine, koju za prvijenac te literature naznačuje Bučarova »Bibliografija za tjelesni odgoj« (Zagreb 1922.; Sokolska knjižnica svezak XXV.). Bučar stavlja najstarije djelo te vrste pisano hrvatskim jezikom u godinu 1773.; Krčelić u »Anuama« (akad. izd. str. 8.) pripovijeda o jednom vojnom vježbovniku iz god. 1748. Ono mjesto glasi: »(Regula militaris distributa.) Bani lectae litterae, quibus laudat copias banalium confiniorum, quae sub ductu et imperio suo in Belgio militarunt, ac una vernaculo idiomate descripta exercitii militaris condiscendi mittit exemplaria per confinia distribuenda, ac ut confiniorum populus diebus festis juxta illa exerceatur, ordinat«. Sva je prilika, da se radilo samo o letku od malo stranica, no taj je letak bio pisan hrvatski, zacijelo je bio štampan, a izišao je g. 1748. dakle je najstariji hrvatski vojni vježbovnik, za koji do sad znademo.

Vladoje Dukat.